

โครงการสอน (Course Syllabus)

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

รหัสวิชา	EDUC 104 (คศ.กศ.104)
ชื่อวิชา	จิตวิทยาสำหรับครู (Psychology for Teachers)
หน่วยกิต	3(2-2-5)
ชื่อผู้สอน	ผู้ช่วยศาสตราจารย์สลักจิต ตรีรัตน โอภาส
สถานที่ติดต่อ	สาขาวิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

คำอธิบายรายวิชา

ธรรมชาติและพัฒนาการของมนุษย์ ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาการด้านต่างๆ ของมนุษย์ การเรียนรู้ ทฤษฎีการเรียนรู้และการนำไปประยุกต์ใช้ การจัดสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ บทบาทของครูกับการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อป้องกัน และแก้ปัญหาแนวทางการพัฒนาความสามารถและศักยภาพของนักเรียน โดยใช้กระบวนการแนะแนว

จุดประสงค์รายวิชา

เพื่อให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะดังนี้

1. อธิบายความหมาย ความเป็นมาและหลักการสำคัญของจิตวิทยาได้
2. อธิบายพัฒนาการของผู้เรียนด้านต่างๆ สัมเคราะห์หลักพัฒนาการของมนุษย์ได้
3. วิเคราะห์รูปแบบการเรียนรู้ ทฤษฎีการเรียนรู้และสามารถประยุกต์ใช้ได้
4. จัดสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนได้
5. อธิบายแนวคิดและกระบวนการของระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนได้
6. บอกบทบาทของครูและเทคนิคในการช่วยเหลือผู้เรียนได้
7. จัดกิจกรรมที่พัฒนาความสามารถของผู้เรียน โดยใช้กระบวนการแนะแนวได้

เนื้อหาสาระ

1. ความหมาย ความเป็นมาและหลักการสำคัญของจิตวิทยา
2. ธรรมชาติ และพัฒนาการของมนุษย์
3. รูปแบบการเรียนรู้ ทฤษฎีการเรียนรู้และการประยุกต์ใช้
4. การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน
5. ระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน
6. บทบาทของครูและเทคนิคในการช่วยเหลือผู้เรียน
7. การจัดกิจกรรมที่พัฒนาความสามารถของผู้เรียน โดยใช้กระบวนการแนะแนว

กิจกรรม

สัปดาห์	หัวข้อ/รายวิชาเนื้อหา	กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อ	การวัดประเมินผล
1	<p>ปฐมนิเทศเพื่อชี้แจงแนวการสอน เนื้อหาวิชาและการเรียนรู้ในรูปแบบ “จิตตปัญญาศึกษา”</p> <p>- ความหมาย ความสำคัญ แนวคิดปรัชญาพื้นฐานและรูปแบบการสอนแนวจิตตปัญญา</p>	<p>1. ชมมิวสิกเพลง และสนทนา “ฉันจะเป็นแสงสว่างให้กับเธอ”</p> <p>3. ปฐมนิเทศ/ทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนแนว “จิตตปัญญาศึกษา”</p> <p>- รูปแบบการสอนที่แตกต่าง</p> <p>- กิจกรรมการสอนที่ปรับปรุง</p> <p>- การประเมินผลที่เปลี่ยนแปลง</p>	<p>-VCDเพลง</p> <p>- สื่อ</p> <p>Power point</p>	<p>-สังเกต</p> <p>-ซักถาม</p> <p>-แบบทดสอบ</p>
2	<p>1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิชาจิตวิทยา และการใช้ประโยชน์จากจิตวิทยาในวิชาชีพครู</p> <p>-ทดสอบก่อนเรียน</p> <p>- ประวัติและความหมายของจิตวิทยา</p> <p>- ความสำคัญของจิตวิทยา</p> <p>- จิตวิทยากับวิชาชีพครู</p>	<p>1. นักศึกษา ศึกษา วิดีทัศน์เรื่อง “เด็กชายบุญชัย”</p> <p>2. นักศึกษาจัดกลุ่มๆละ 5-6 คน วิเคราะห์ปัญหา สาเหตุ และตัวแทนกลุ่มนำเสนอหน้าห้องเรียน</p> <p>3. ทุกกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ถึงความจำเป็นและประโยชน์ในการศึกษาเกี่ยวกับจิตวิทยา ครูที่มีจิตวิทยาในหัวใจ ตัวแทนกลุ่มนำเสนอหน้าชั้นเรียน</p> <p>4. บรรยายสรุป</p>	<p>-วิดีโอทัศน์</p> <p>- สื่อ</p> <p>Power point</p>	<p>-สังเกต</p> <p>-ซักถาม</p>

สัปดาห์	หัวข้อ/รายวิชาเนื้อหา	กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อ	การวัดประเมินผล
3-4	2. ธรรมชาติ และพัฒนาการของมนุษย์ - ความหมายของพัฒนาการ - หลักของพัฒนาการ - ทฤษฎีพัฒนาการ	1. สนทนากับนักศึกษาเกี่ยวกับ วิวัฒนาการและความชุกชนในวัยเด็ก ของแต่ละคน 2. ให้ศึกษา วิดีทัศน์เรื่อง เกี่ยวกับ“พัฒนาการของมนุษย์ ตั้งแต่ปฏิสนธิจนกระทั่งจบชีวิต” 3. นักศึกษาแต่ละคนทำกิจกรรม “เหยี่ยวหลัง.....แอลดีดี” โดยวาดภาพและบันทึกเกี่ยวกับ ความทรงจำในวัยเด็กและนำเสนอ ภาพและเรื่องราวหน้าชั้นเรียน 4. นักศึกษาร่วมวิเคราะห์ตนเองใน วัยเด็ก วัยเรียน และปัจจุบัน ถึง ความคิด ความรู้สึกที่เติบโตและ มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาแบบ ไม่มีที่สิ้นสุด 5. ผู้สอนบรรยายสรุป	- วิดีทัศน์ - สื่อ Power point	- สังเกต - ชักถาม - แบบทดสอบ - ตรวจสอบผลงาน
5	ความเข้าใจที่ลึกซึ้งของ.....นักศึกษาครู หัวใจจิตตปัญญา (สอบระหว่างภาค)			
6-7	3. รูปแบบการเรียนรู้ ทฤษฎีการเรียนรู้ และการประยุกต์ใช้ วิธีการส่งเสริม พัฒนาการและการเรียนรู้ในแต่ละวัย - ลักษณะของเด็กปฐมวัย - ลักษณะของเด็กประถมศึกษา - ลักษณะของเด็กมัธยมศึกษา	1. ให้นักศึกษา ศึกษาวิดีโอเกี่ยวกับ “รูปแบบการจัดกิจกรรม เพื่อการเรียนรู้” - เด็กระดับปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษา 2. นักศึกษาทำกิจกรรม “ครูคนไหน...ในใจฉัน” นักศึกษาแต่ละคนมองอดีตของตนเอง ในวัยเรียน ว่าประทับใจครูท่านใด โดยบันทึกความรู้สึกนั้นและบอก เหตุผลว่าเพราะอะไร	- วิดีทัศน์ - สื่อ Power point	- สังเกต - ชักถาม - ตรวจสอบผลงาน

สัปดาห์	หัวข้อ/รายวิชาเนื้อหา	กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อ	การวัดประเมินผล
		<p>3. นักศึกษาอภิปรายร่วมกันถึงความประทับใจ ทั้งด้านความจริง ความดี ความงาม และวิธีการสอนของครูที่แต่ละคนประทับใจนั้น</p> <p>4. มอบหมายนักศึกษา ศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ จัดทำรายงาน เพื่อนำเสนอหน้าชั้นครั้งต่อไป รายละเอียดตามใบงานกำหนด</p> <p>5. นักศึกษานำเสนอทฤษฎีการเรียนรู้ เช่น ธอรุนโดท์ พาฟลอฟ สกินเนอร์ โคลเลอร์ ฯลฯ</p> <p>6. บรรยายสรุป และทบทวนความรู้ ด้วยวิธีทัศน์การทดลอง กระบวนการเรียนรู้ของแต่ละทฤษฎี</p>		
8	<p>4. การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน</p> <p>- ความสำคัญ</p> <p>-หลักการ</p> <p>-ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้</p>	<p>1. คู่มือสិวกวีตีโอเพลง</p> <p>“โรงเรียนของหนู” (ศิลปิน พงษ์สิทธิ์ คัมภีร์)</p> <p>สนทนาร่วมกันและอภิปรายเกี่ยวกับความหมายของเนื้อเพลง</p> <p>2. นักศึกษาจัดกลุ่ม ๆ ละ 5-6 คน ทำกิจกรรม</p> <p>“พรมแดนแห่งการเรียนรู้”</p> <p>โดยให้วาดภาพระบายสีบรรยากาศโรงเรียนที่เรียนรู้อย่างมีความสุข ในกระดาษปรีฟ ตั้งชื่อภาพนั้น พร้อมนำเสนอภาพของกลามตนเอง หน้าชั้นเรียน</p> <p>3. บรรยายสรุปสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน</p>	<p>- VCD</p> <p>มิวสิกเพลง</p> <p>- สื่อ</p> <p>Power point</p>	<p>-สังเกต</p> <p>-ซักถาม</p> <p>-ตรวจผลงาน</p>

สัปดาห์	หัวข้อ/รายวิชาเนื้อหา	กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อ	การวัดประเมินผล
9	<p>ศึกษานอกสถานที่ จัดกิจกรรมค่ายคุณธรรมสำหรับครู</p> <p>“วิเคราะห์จิต ยกระดับใจ ครูพันธุ์ใหม่ ป่มเพาะใจ ด้วยคุณธรรม”</p>	<p>จัดกิจกรรมค่ายคุณธรรมสำหรับครู</p> <p>“ครูพันธุ์ใหม่หัวใจจิตปัญญา”</p> <p>ณ วัดวังหิน จ.พิษณุโลก</p> <p>เข้าค่ายคุณธรรม 3 วัน</p> <p>- ให้ทำกิจกรรมบันทึกธรรม</p> <p>“จิตปัญญา..บนศาลาธรรม”</p> <p>บันทึกสิ่งที่พบเห็น ความคิด และ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นระหว่างอยู่ค่าย นำเสนอผลการบันทึกกับสมาชิก</p>	<p>ศึกษานอก สถานที่</p>	<p>-สังเกต -ซักถาม -ตรวจ ผลงาน</p>
10-11	<p>5. ระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน</p>	<p>1. นักศึกษาศึกษาวิถีทัศน์เรื่อง</p> <p>“ครอบครัวของต้อม”</p> <p>สนทนา และอภิปรายร่วมกัน เกี่ยวกับต้อม และบุคคลที่ เกี่ยวข้องกับต้อมในการช่วยเหลือ</p> <p>2. นักศึกษาจัดกลุ่ม ๆ ละ 5-6 คน ทำกิจกรรมใบงาน</p> <p>“ช่วยด้วยจิต...โอบอุ้มด้วยใจ”</p> <p>โดยวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ของ บุคลากรในโรงเรียนที่เกี่ยวข้อง กับระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนจรรยาบรรณของครู และวิธีการในการให้ความ ช่วยเหลือเมื่อเด็กมีปัญหา ตัวแทนนำเสนอหน้าชั้นเรียน</p> <p>3. บรรยายสรุปกระบวนการของ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียน และปิดท้ายการสอนด้วย วิถีทัศน์การบรรยายธรรมะใน โรงเรียน โดย “พระมหาสมปอง”</p>	<p>-วิถีทัศน์ - สื่อ Power point</p>	<p>-สังเกต -ซักถาม -ตรวจ ผลงาน</p>

สัปดาห์	หัวข้อ/รายวิชาเนื้อหา	กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อ	การวัดประเมินผล
12-13	6. บทบาทของครูและเทคนิคในการช่วยเหลือผู้เรียน	<p>1. ชมวิดีโอทัศน์นิทานธรรมะ จากโครงการสื่อธรรมะโดยพระราชภาวนาวิสุทธิ(หลวงพ่อธัมมชโย) เรื่อง “ลูกกวางหัวค้อน”</p> <p>2. อภิปรายเกี่ยวกับอุปนิสัยของตัวละครในนิทานแต่ละตัวร่วมกัน ในประเด็นของครูผู้สอน และนักเรียน(ลูกกวาง)ที่ดีคือ ไม่เชื่อฟัง</p> <p>3. บรรยายสรุปเกี่ยวกับครูและเทคนิคการช่วยเหลือนักเรียนในชั้นเรียน</p>	<p>-วิดีโอทัศน์</p> <p>- สื่อ</p> <p>Power point</p>	<p>-สังเกต</p> <p>-ซักถาม</p> <p>-ตรวจผลงาน</p>
14	<p>ศึกษาดูงาน โรงเรียนที่จัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนดีเด่น 1 ครั้ง</p> <p>“พบปะสุนทรียสนทนากับครูที่ปฏิบัติงานด้านจิตวิทยาและการแนะแนว”</p>	<p>1. ศึกษาดูงาน โครงการ..... “จากใจครู...ที่รู้จริง” โดยศึกษาดูงานการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนดีเด่น โรงเรียนพุทธชินราชพิทยา อำเภอเมืองพิษณุโลก และฟังประสบการณ์การทำงานแนะแนวของอาจารย์หัวหน้างานแนะแนวในโรงเรียน “อาจารย์นิตยา พูลทอง”</p> <p>2. กำหนดให้นักศึกษาทำกิจกรรมระหว่างศึกษาดูงาน “บันทึก...บนเส้นทางจิตตปัญญา”</p> <p>3. นักศึกษานำเสนอผลการบันทึก “บันทึก...บนเส้นทางจิตตปัญญา”</p> <p>4. บรรยาย อภิปราย และสรุปผลการศึกษาดูงาน</p>	<p>ศึกษาดูงาน</p> <p>นอก</p> <p>ห้องเรียน</p> <p>-ใบงาน</p>	<p>-สังเกต</p> <p>-ซักถาม</p> <p>-ตรวจผลงาน</p>

สัปดาห์	หัวข้อ/รายวิชาเนื้อหา	กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อ	การวัดประเมินผล
15	<p>7. การจัดกิจกรรมที่พัฒนาความสามารถของผู้เรียนโดยใช้กระบวนการแนะแนว</p> <p>- ความหมาย ความสำคัญ ประชัญญาแนวคิด และหลักการของการแนะแนว</p> <p>- บริการแนะแนวทั้ง 5 บริการ</p> <p>- แนวทางการพัฒนางานแนะแนว</p>	<p>1. ทบพจนการไปศึกษาดูงานในโครงการ “จากใจครู...ที่รู้จริง” อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับความรู้ ความคิด และความรู้สึกที่เกิดขึ้น</p> <p>2. คู่มือทัศนนิทานสอนคุณธรรม โดยพระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อธัมมชโย)</p> <p>เรื่อง “ปัญญาธุมาร”</p> <p>ที่สอนให้มีแนวคิดเกี่ยวกับการเป็นผู้มีความมุ่งมั่นทำดี ช่วยเหลือผู้อื่น</p> <p>3. บรรยายสรุป</p> <p>- ความหมาย ความสำคัญ ประชัญญาแนวคิด และหลักการของการแนะแนว</p> <p>- บริการแนะแนวทั้ง 5 บริการ</p> <p>- แนวทางการพัฒนางานแนะแนว</p> <p>4. ชมมิวสิกเพลง และร้องเพลงร่วมกัน</p> <p>“ครูกระดาศทราย”</p> <p>(ศิลปิน ทราย เจริญปุระ)</p>	<p>- ทัศน</p> <p>- สื่อ</p> <p>Power</p> <p>Point</p> <p>- ใบงาน</p>	<p>- สังเกต</p> <p>- ชักถาม</p> <p>- ตรวจผลงาน</p>
16	ความเข้าใจที่ลึกซึ้งของ.....นักศึกษาครู หัวใจจิตตปัญญา (สอบปลายภาค)			

เกณฑ์การประเมินผล

คุณลักษณะ	20
รายงานเดี่ยว	25
งานกลุ่ม	15
สอบระหว่างภาค	10
สอบปลายภาค	30

การตัดสินผลการเรียน

80 – 100	ได้ระดับ	A
75 – 79	ได้ระดับ	B+
70 – 74	ได้ระดับ	B
60 – 69	ได้ระดับ	C+
50 – 59	ได้ระดับ	C
45 – 49	ได้ระดับ	D+
40 – 44	ได้ระดับ	D
0 – 39	ได้ระดับ	F

หนังสืออ่านประกอบ

- กฤษศรี คำชาย. **จิตวิทยาการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ.เทคนิคพริ้นติ้ง. 2540
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภณ. **จิตวิทยาการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ. สำนักพิมพ์พัฒนาการศึกษา.2542
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพฯ. ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ. 2539
- สมพร สุทัศน์ย์. **จิตวิทยาการปกครองชั้นเรียน** กรุงเทพฯ.สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.2541
- สุณีย์ ธีรดากร. **จิตวิทยาการเรียนการสอน**.สถาบันราชภัฏพระนคร.2543
- อารี พันธุ์มณี. **จิตวิทยาการเรียนการสอน** กรุงเทพฯ. บริษัทต้นอ้อ.2542
- วรรณิ ลิ้มอักษร. **จิตวิทยาการศึกษา**.กรุงเทพฯ.บริษัท นำศิลป์ โฆษณาจำกัด.2551
- วิทยากร เชียงกุล. **เรียนลึก รู้ไว ใช้สมองอย่างมีประสิทธิภาพ**.กรุงเทพฯ บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้ง
ยอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด .2547
- ทิสนา แคมมณี. **ศาสตร์การสอน** .กรุงเทพฯ.สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.2550
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. **จิตวิทยาการศึกษา**.กรุงเทพฯ.จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.2545
- มาลินี จุฑะระพ. **จิตวิทยาการเรียนการสอน**.กรุงเทพฯ.บริษัทอักษราพัฒนา.2548
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ. 2551.
- รัญจวน คำวชิรพิพัฒน์. **จิตวิทยาการสื่อสารในชั้นเรียน**. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2549.
- สมพร สุทัศน์ย์. **จิตวิทยาการปกครองชั้นเรียน**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2548.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. **ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม**.กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย : 2549.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2549.
- อาภา จันทรสกุล. **การปรับพฤติกรรมทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2550.